

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 69/18
Люксембург, 29 май 2018 г.

Решение по дело C-426/16
Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen VZW
и др./Vlaams Gewest

Съдът потвърждава, че обредните кланета без зашеметяване могат да се извършват единствено в одобрени кланици

Това задължение не нарушава свободата на религия, като се има предвид, че то има за цел единствено да се организира и регулира свободното упражняване на обредното клане с оглед на основните норми за хуманно отношение към животните и за закрила на здравето на потребителите на животинско месо

Мюсюлманският празник на жертвоприношението се чества всяка година в продължение на три дни. Голям брой от практикуващите мюсюлмани считат за свой религиозен дълг да заколят или да дадат за клане, за предпочитане през първия ден от този празник, животното, част от месото на което след това се консумира от семейството, а друга част се раздава на бедни лица, на съседи и роднини. Сред мнозинството от мюсюлманската общност в Белгия съществувал консенсус, изразен от Conseil des théologiens (Съвет на теолозите) в рамките на Exécutif des musulmans (Изпълнителен орган на мюсюлманското изповедание), че това клане трябва да се извършва без предварително зашеметяване на животните и при спазване на останалите обредни предписания.

От 1998 г. белгийската правна уредба предвижда, че клането на животни за религиозен обред може да се извършва само в одобрени или във временни кланици. За целта компетентният министър одобрява всяка година временни кланични предприятия, които заедно с одобрените кланици дават възможност за обредни кланета по време на мюсюлманския празник на жертвоприношението, като по този начин се преодолява недостатъчният капацитет на одобрените кланици, свързан с нарасналото търсене през този период.

През 2014 г. министърът на Фламандския регион, в чийто ресор е хуманното отношение към животните, съобщава, че вече няма да издава одобрения за временни кланични пунктове с мотива, че такива одобрения биха били в противоречие с правото на Съюза, и по-конкретно с разпоредбите на един регламент от 2009 г. относно защитата на животните по време на умъртвяване¹. Така от 2015 г. всички кланета на животни без зашеметяване, дори и тези, които се извършват по време на мюсюлманския празник на жертвоприношението, трябва да се извършват единствено в одобрени кланици. Именно при тези обстоятелства различни мюсюлмански сдружения и представителни организации на джамии подават жалба по съдебен ред през 2016 г. срещу Фламандския регион. Те поставят под въпрос валидността на някои разпоредби от регламента², по-конкретно от гледна точка на свободата на религия³. Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (Първоинстанционен нидерландскоезичен съд Брюксел, Белгия), пред който са подадени жалбите, решава да постави преюдициален въпрос на Съда.

В решението си от днешна дата Съдът уточнява най-напред, че обредното клане определено попада в обхвата на понятието за „религиозен обред“ по смисъла на

¹ Регламент (ЕО) № 1099/2009 на Съвета от 24 септември 2009 година относно защитата на животните по време на умъртвяване (ОВ L 303, 2009 г., стр. 1).

² Става въпрос за член 4, параграф 4 във връзка с член 2, буква к) от Регламент № 1099/2009.

³ Член 10 от Хартата на правата на човека на Европейския съюз и член 9 от Европейската конвенция за защита на правата на човека.

регламента. Следователно то попада в приложното поле на свободата на религия, гарантирана от Хартата на основните права на Европейския съюз. Евентуални теологични различия по този въпрос не биха могли да оборят сами по себе си квалификацията му като „религиозен обред“.

По-нататък Съдът обсъжда дали регламентът съставлява или не ограничение на правото на свобода на религията. Той припомня, че според общия принцип за Съюза животните се умъртвяват само след зашеметяване. Като дерогация практиката на обредното клане без зашеметяване е разрешена, при условие че тя се извършва в кланица, одобрена от компетентните национални органи и съобразена с техническите изисквания относно конструкцията, разположението и оборудването (тези изисквания се съдържат в друг регламент на Съюза⁴).

Съдът уточнява, че тази дерогация не забранява по никакъв начин практикуването на обредното клане в Съюза, и че напротив, тя е конкретен израз на позитивния ангажимент на законодателя на Съюза да разреши практиката на клането на животни без предварително зашеметяване с цел да се осигури ефективното зачитане на свободата на религия, по-конкретно на практикуващите мюсюлмани, през празника на жертвоприношението.

Затова задължението обредното клане да се извършва в одобрена кланица има за цел единствено да организира и да регулира в техническо отношение свободното практикуване на клането без предварително зашеметяване за религиозни цели. Такава техническа уредба обаче сама по себе си не е от естество да породи ограничение на правото на свобода на религията на практикуващите мюсюлмани.

Всъщност обредното клане подлежи на спазването на същите технически условия като тези, които по принцип се прилагат по отношение на всяко клане на животни в рамките на Съюза, независимо от следвания метод.

Освен това законодателят на Съюза е съвместил зачитането на специфичните методи на клане, предписани от религиозните обреди, със зачитането на основните норми, предвидени от регламентите на Съюза по отношение на хуманното отношение към животните при умъртвяването им и на опазването на здравето на потребителите на животинско месо.

Накрая Съдът разглежда съображенията, свързани с обстоятелството, че одобрените кланици, намиращи се на територията на Фламандския регион и отговарящи на изискванията на регламента, нямат достатъчен капацитет за клане, за да отговорят на нарасналото търсене на месо „халал“, което се наблюдава през празника на жертвоприношението.

В това отношение Съдът припомня, че валидността на акт на Съюза трябва да се преценява в съответствие с фактическите и правните обстоятелства, които са съществували към датата на приемане на акта и че тя не може да бъде в зависимост от конкретните обстоятелства на всеки отделен случай. Всъщност изложената от белгийския съд проблематика според Съда засяга единствено ограничен брой общини от Фламандския регион. Затова тази проблематика не може да се разглежда като тясно свързана с прилагането на едно установено правило в целия Съюз. Конкретният въпрос за капацитета на клане на територията на регион на държава членка, свързан с нарасналото търсене на обредни кланета в рамките на няколко дни по случай празника на жертвоприношението, е последица от стечение на вътрешни обстоятелства, които не могат да засегнат валидността на регламента.

⁴ Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (ОВ L 139, 2004 г., стр. 55; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 56, стр. 71, и поправка в ОВ L 288, 2015 г., стр. 16).

Изводът на Съда е, че при разглеждането на преюдициалния въпрос не се установяват обстоятелства, които могат да засегнат валидността на регламента от гледна точка на гарантираната от Хартата свобода на религията.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Нанчо Нанчев ☎ (+352) 4303 4293.

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.